

SZKOLNY PROGRAM
PROFILAKTYKI
„ BĄDŹ ODPOWIEDZIALNY”

realizowany w Szkole Podstawowej nr 1 z Oddziałami Integracyjnymi
im. Świętego Jana Pawła II w Łapach
na lata 2015/2018

PODSTAWA PRAWNA PROGRAMU PROFILAKTYKI SZKOLNEJ:

Statut Szkoły

Karta Nauczyciela

Ustawa o systemie oświaty z dn. 7 września 1991r. z późn. zmianami

Konwencja o prawach dziecka

Rozporządzenie MEN z dn. 23 grudnia 2008r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół

Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 28 sierpnia 2015r. w sprawie zakresu i form prowadzenia w szkołach i placówkach systemu oświaty działalności wychowawczej, edukacyjnej, informacyjnej i profilaktycznej w celu przeciwdziałania narkomanii (Dz. U. z 2015 r. poz. 1249)

Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 26 sierpnia 2015 r. w sprawie grup środków spożywczych przeznaczonych do sprzedaży dzieciom i młodzieży w jednostkach systemu oświaty oraz wymagań, jakie muszą spełniać środki spożywcze stosowane w ramach żywienia zbiorowego dzieci i młodzieży w tych jednostkach (Dz.U. z 2015 r. poz. 1256)

SPIS TREŚCI

1. WSTĘP.....
2. DIAGNOZA SYTUACJI WYCHOWAWCZYCH.....
3. CELE PROGRAMU.....
4. SPOSOBY REALIZACJI.....
5. SPODZIEWANE EFEKTY.....
6. HARMONOGRAM REALIZACJI PROGRAMU.....
7. EWALUACJA PROGRAMU.....
8. ZAŁĄCZNIKI.....

Motto;

„Życie może wygrać tylko ten, kto potrafi zachować czujność i obronić się przed własną naiwnością oraz przed tymi, którzy próbują go skrzywdzić .”

Profilaktyka- to proces, który z jednej strony jest ukierunkowany na wspieranie rozwoju jednostki, zaś z drugiej- na ograniczenie lub likwidowanie czynników działających destrukcyjnie na człowieka.

Profilaktykę w szkole rozumie się jako proces wspierający zdrowie psychiczne i fizyczne poprzez pomoc i towarzyszenie uczniowi w zdobywaniu wiedzy o zagrożeniach dla zdrowia oraz o nabywaniu umiejętności przeciwdziałania tym zagrożeniom.

Szkoła uczy i wychowuje, lecz dla realizacji tych celów istotne jest jednolite postępowanie dorosłych- nauczycieli i rodziców. Dlatego program profilaktyki uwzględnia udział rodziców w realizacji zadań, włącza tę grupę społeczną do wspólnych działań, gdyż zarówno rodzice jak i szkoła mają wspólny cel: towarzyszenie dziecku w jego rozwoju i właściwe wspieranie tego procesu.

Szkolny program profilaktyczny uwzględnia zadania, których realizacja pozwoli na wyposażenie ucznia w wiedzę i umiejętności niezbędne w budowaniu dojrzałej osobowości, nauczanie postaw asertywnych w sytuacjach zagrożeń, rozumienie oraz umiejętnie stosowanie norm społecznych i systemu wartości.

Pogłębiający się kryzys wartości u dzieci i młodzieży powoduje wzrastające tendencje do działań niezgodnych z normami przyjętymi przez społeczeństwo. Przeciwdziałanie patologii, a więc zarówno profilaktyka, jak i terapia, tylko wtedy mogą być skuteczne, gdy posiadają rzetelną wiedzę na temat rozmiarów zjawiska, jego uwarunkowań, dynamiki oraz zmian, jakie występują na skutek naszej działalności. Koniecznym warunkiem właściwych zabiegów profilaktycznych jest więc posiadanie szerokiej wiedzy na temat aspektów życia środowiska, którego mają one dotyczyć.

Praca nad tworzeniem programu została rozpoczęta od analizy potrzeb i możliwości naszej placówki (ankiety dla rodziców, nauczycieli i uczniów, wywiady, obserwacje). Jej celem było zbadanie sytuacji wychowawczej szkoły oraz określenie zadań priorytetowych dla naszej placówki.

Szkoła- to placówka, która realizuje zadania dydaktyczne i wychowawcze, toteż budując program profilaktyczny, jej twórcy starali się o zachowanie spójności z już istniejącym programem wychowawczym oraz podstawą programową.

Oddziaływanie profilaktyczne ma szczególne znaczenie w odniesieniu do dzieci młodzieży w okresie dorastania. Jest to faza rozwoju stanowiąca pomost pomiędzy dzieciństwem a dorosłością, w czasie której dokonuje się wiele intensywnych, jakościowych zmian w osobowości człowieka. Zmiany te, powodowane intensywnym rozwojem biologicznym mają swój wyraz w emocjonalności i duchowości, od dążenia do większej samodzielności aż po określenie własnej tożsamości. Fazę tę najczęściej charakteryzuje brak integracji. Dlatego jest to czas podatny na zakłócenia i podejmowanie zachowań ryzykownych- tj. działań zwiększających prawdopodobieństwo pojawienia się niekorzystnych psychologicznych, społecznych i zdrowotnych konsekwencji, a więc zaburzających prawidłowy rozwój.

Działania profilaktyczne, które proponujemy w szkolnym programie, mają na celu niedopuszczenie do negatywnie ocenianych przekształceń istniejącego stanu rzeczy. Profilaktyka bowiem to zapobieganie zidentyfikowanym i spodziewanym zagrożeniom poprzez przedsięwzięcie takich właśnie działań.

Zachowania ryzykowne są sposobami na załatwienie bardzo ważnych spraw życiowych, których dzieci i młodzież nie mogą lub nie potrafią załatwić inaczej. Różne zachowania problemowe umożliwiają młodym ludziom:

- ✓ zaspokojenie najważniejszych potrzeb psychologicznych (miłości, akceptacji, uznania, bezpieczeństwa, przynależności);
- ✓ realizację ważnych celów rozwojowych (np. określenie własnej tożsamości, uzyskanie niezależności od dorosłych);
- ✓ poradzenie sobie z przeżywanymi trudnościami życiowymi (lęk, frustracja).

Jeśli młody człowiek czuje, że nie jest kochany w domu, uważa też, że jest mało atrakcyjny dla rówieśników, może próbować poprawić swoją pozycję w grupie, a tym samym zyskać akceptację za pomocą zachowań ryzykownych .

Na postępowanie jednostki mają wpływ różne czynniki:

- ✓ zewnętrzne, tj. struktura rodziny, klimat domowy, wpływ rówieśników oraz wpływ mediów;
- ✓ wewnętrzne, tj. struktura osobowości dziecka- głównie motyw, osobiste przekonania (krytycyzm, samoocena), samokontrola oraz system spostrzegania środowiska.

Interakcja różnych grup czynników (zewnętrznych i wewnętrznych) decyduje, czy dziecko będzie zachowywało się prawidłowo, zgodnie z normami i oczekiwaniami społecznymi, czy też podejmie zachowania ryzykowne. Warunkiem skutecznej profilaktyki jest zatem skoordynowanie działań we wszystkich obszarach funkcjonowania. Oznacza to, że oddziaływanie profilaktyczne powinno być skierowane na najważniejsze czynniki chroniące, tkwiące zarówno w samej jednostce, jak i w jej otoczeniu społecznym. Stąd wynika uwzględnienie w programie profilaktycznym różnych podmiotów: ucznia- rodzica- pracowników szkoły.

Szkoła jest bowiem ważnym terenem działań w profilaktyce pierwszorzędowej, a realizatorami programów prewencyjnych są głównie nauczyciele wspierani przez psychologów, współpracujący z rodzicami i środowiskiem lokalnym.

DIAGNOZA SYTUACJI WYCHOWAWCZEJ W NASZEJ SZKOLE

Podstawą konstruowania programu profilaktyki była diagnoza sytuacji wychowawczej w naszej szkole. Założyliśmy otrzymanie pełnego, obiektywnego oglądu kondycji naszej placówki w zakresie wychowania i jawiących się w tym względzie potrzeb. Informacje zamierzaliśmy uzyskać od wszystkich podmiotów społeczności szkolnej tzn. od uczniów i ich rodziców oraz od nauczycieli.

Z przeprowadzonych badań wyciągnęliśmy następujące wnioski:

- zdarzają się tylko sporadyczne przypadki spożywania przez uczniów alkoholu, palenia papierosów, zażywania i posiadania sytuacji psychoaktywnych w związku z tym wskazana jest kontynuacja działań profilaktycznych skierowanych na propagowanie zdrowego stylu życia, wzmacnianie zachowań asertywnych i budowanie pozytywnego obrazu samego siebie;
- w szkole zdarzają się przypadki agresji fizycznej oraz słownej w związku z tym należy położyć większy nacisk na zapoznanie i egzekwowanie przestrzegania regulaminów zachowania, kształtowanie empatii i wrażliwości oraz radzenia sobie ze stresem;
- uczniowie w naszej szkole wiedzą na czym polega zjawisko cyberprzemocy i większość uczniów jej nie doświadcza.

CELE PROGRAMU

Diagnoza dotycząca najistotniejszych zjawisk zakłócających rozwój naszych wychowanków pozwala nam na określenie czynników, jakie należy wziąć pod uwagę planując działania profilaktyczne oraz umożliwia ustalenie celów, do jakich powinniśmy dążyć, aby skutecznie chronić dzieci w ich rozwoju. Nasze dotychczasowe doświadczenia, znajomość środowiska oraz wnioski z przeprowadzonej diagnozy utwierdzają nas w przekonaniu o priorytetach naszych działań.

Wbrew pozorom wszelkie niebezpieczeństwa nie czyhają na człowieka w świecie zewnętrznym, lecz to sam człowiek dokonuje takich wyborów, które zakłócają jego rozwój i stają się zagrożeniem. Pragnąc wspierać ucznia w jego dojrzewaniu do podejmowania właściwych decyzji jako **główny cel** wyznaczamy sobie:

Przygotowanie ucznia do podejmowania właściwych wyborów w sytuacji zagrożenia. Stąd nazwa i zarazem przesłanie naszego programu „Bądź odpowiedzialny”. Uważamy, że najlepszą drogą do realizacji tego celu w warunkach naszej szkoły będą działania nakierowane na wzmocnienie czynników chroniących, zwiększających odporność naszych uczniów na zagrożenia. Te pozytywne wartości pomagają w podejmowaniu odpowiedzialnych, dojrzałych decyzji, pozwalają unikać zachowań ryzykownych, uczą odmawiać i przeciwstawiać się destrukcyjnej presji społecznej. Za najcenniejsze w naszej pracy z uczniem uznajemy te czynniki, które naszym zdaniem wywierają najsilniejszy wpływ na ich rozwój, a więc:

- silna więź emocjonalna z rodzicami;
- systematyczne praktyki religijne;
- podejmowanie pozytywnych form aktywności (nauka, sport, twórczość);
- pozytywna grupa rówieśnicza;
- uwewnętrzniiony system norm i wartości.

Te wartości stanowią podstawę do formułowania **celów szczegółowych** naszego programu. Ze względu na rodzaj podejmowanych działań cele dzielimy na trzy grupy:

1. Cele odnoszące się do działań informacyjnych, dostarczających wiedzy na temat skutków zachowań ryzykownych, zgodnie z którymi uczeń:
  - zna ogólnie przyjęte normy społeczno-moralne;
  - zna konsekwencje prawne zachowań nieakceptowanych społecznie.
2. Cele odnoszące się do działań edukacyjnych, uczących niezbędnych umiejętności społecznych i psychologicznych w efekcie których uczeń:
  - umie przewidzieć konsekwencje swego zachowania i dokonać właściwego wyboru;
  - potrafi zachować się asertywnie w sytuacjach zagrożenia;

3. Cele odnoszące się do działań alternatywnych, pomagających zaspokojeniu ważnych potrzeb psychicznych, zgodnie z którymi uczeń:

- docenia znaczenie więzi rodzinnych;
- rozpoznaje swoje uzdolnienia i zainteresowania, potrafi je rozwijać;
- ma poczucie przynależności do społeczności szkolnej;
- ma świadomość tradycji narodowych i regionalnych.

Warunkiem skutecznego wspierania dzieci i ich rozwoju jest udział w tym procesie rodziców i nauczycieli. Cele adresowane do wyżej wymienionej grupy dotyczą dostarczania systematyzowania informacji oraz podnoszenia umiejętności wychowawczych. Cele szczegółowe odnoszące się do rodziców są spójne z celami adresowanymi do dzieci i zakładają, że rodzice:

- mają wiedzę na temat symptomów zachowań ryzykownych dzieci oraz placówek wspomagających;
- posiadają odpowiednie umiejętności wychowawcze pomocne w rozwiązywaniu problemów związanych z zachowaniami ryzykownymi;
- znają konsekwencje prawne zachowań ryzykownych;
- mają poczucie współodpowiedzialności za realizację zadań wychowawczych szkoły;
- potrafią zorganizować dziecku czas wolny oraz wesprzeć je w jego problemach z nauką;
- ma świadomość znaczenia prawidłowych relacji w rodzinie na rozwój dziecka.

Następna grupa to cele adresowane do nauczycieli i wychowawców jako inspiratorów i koordynatorów wszystkich podejmowanych przez szkołę działań, a więc zakładają, że nauczyciel :

- poszerza wiedzę na temat przyczyn i symptomów zachowań ryzykownych dzieci;
- inicjuje działania na rzecz szeroko rozumianej profilaktyki;
- organizuje i koordynuje działania wynikające z Programu Wychowawczego Szkoły i Szkolnego Programu Profilaktycznego;
- zna techniki skutecznej komunikacji interpersonalnej;

- doskonalili własne umiejętności wychowawcze;

- współpracuje z instytucjami działającymi na rzecz profilaktyki: SANEPID, PPP, Policja, Parafie, Ośrodki Zdrowia, świetlica socjoterapeutyczna, MOPS, PCPR, kuratorzy sądowi.

Skutecznej realizacji celów służą dobrane przez nas **formy i metody** realizacji.

SPOSOBY REALIZACJI

Projektowanie szkolnej profilaktyki, po refleksji nad celami, uświadomieniu sobie skutecznych strategii, wymaga przemyślenia treści, form i metod różnego rodzaju działań o charakterze profilaktycznym z uwzględnieniem wieku uczniów i związanymi z tym możliwościami psychofizycznymi. Treści zadań opracowane zostały dla kolejnych etapów edukacyjnych: klas I-III, klas IV-VI. Nasze działania dotyczą całej szkoły, wszystkich jej podmiotów we wszystkich aspektach. Wynika stąd, iż optymalna realizacja założeń programu profilaktycznego wymaga współdziałania całego zespołu nauczycielskiego, rodziców i uczniów w ramach lekcji, godzin wychowawczych, zajęć pozalekcyjnych.

Dążąc ku pełnemu rozwojowi osobowemu ucznia, w naszych działaniach wykorzystujemy formy i metody stymulujące harmonijny rozwój dziecka we wszystkich jego sferach. Stosując zasadę „złotego środka” staramy się połączyć różne formy oddziaływania na ucznia:

- informacyjne,
- edukacyjne,
- alternatyw.

Zastosowanie **form informacyjnych** dostarcza uczniom rzetelnej wiedzy na temat skutków zachowań ryzykownych, gdyż znajomość konsekwencji spowoduje u ucznia podjęcie racjonalnego wyboru, a co za tym idzie, zmianę postaw i zachowania. Przyjęte przez nas metody realizacji to:

- pozaszkolne lekcje profilaktyczne,
- spotkania z ekspertami (prawnikami, policjantami, osobami duchownymi, psychologami, itp.),
- prelekcje,

- zajęcia lekcyjne wynikające z organizacji pracy szkoły.

Celem **form edukacyjnych** jest uczenie ważnych umiejętności psychologicznych i społecznych np.: nawiązywania kontaktów z ludźmi, opieranie się naciskom otoczenia, rozwiązywania konfliktów, radzenia sobie w sytuacjach zagrożenia, podnoszenie poczucia własnej wartości, dokonywania właściwych wyborów, kierowania się w życiu normami społeczno-moralnymi, podnoszenie umiejętności wychowawczych. Do realizacji tego służą następujące metody:

- trening umiejętności społecznych,
- warsztaty umiejętności wychowawczych,
- zajęcia socjoterapeutyczne dla dzieci z grup ryzyka,
- realizacja treści wynikających z programu nauczania,
- bieżące działania interwencyjne podejmowane w zaistniałych sytuacjach ryzykownych i konfliktowych.

Zaspokojeniu ważnych potrzeb psychicznych dziecka służą **formy alternatyw**. Polegają one na proponowaniu uczniowi różnorodnych działań o pozytywnym charakterze oraz angażowaniu go w te działania, dzięki czemu wyposażymy dziecko w umiejętności radzenia sobie w trudnych sytuacjach. Formy te służą jednocześnie urzeczywistnieniu (realizacji) celów życiowych ucznia, uczą rozpoznawać własne zdolności i zainteresowania oraz dostarczają okazji do ich realizacji. Przykładem tego typu działań jest:

- organizacja i udział w okolicznościowych imprezach szkolnych,
- prezentacja osiągnięć uczniów w szkole i poza nią,
- działalność Samorządu Uczniowskiego,
- działanie w ramach kół zainteresowań,
- wolontariat.

Przyjmując wyżej omówioną koncepcję programu, zakładamy, iż zaangażuje ona emocje, wolę, refleksję nad sobą, pobudzi pasję i aktywność uczniów, a w konsekwencji nauczy wytrwałości, sumienności i rzetelności.

Nasze działania profilaktyczne będą realizowane poprzez:

- profilaktykę uniwersalną skierowaną do wszystkich podmiotów wychowania, których celem jest wspieranie w prawidłowym rozwoju i zdrowym stylu życia oraz podejmowanie działań, których celem jest ograniczenie zachowań ryzykownych niezależnie od poziomu ryzyka używania przez nich środków i substancji;
- profilaktykę selektywną skierowaną do uczniów mających kontakt ze środkami psychoaktywnymi;
- profilaktykę wskazującą skierowaną do grupy osób, u których rozpoznano wczesne objawy uzależnienia lub wystąpienia innych zachowań ryzykownych.

SPODZIEWANE EFEKTY

Poprzez realizację celów naszego programu stworzymy pozytywne podłoże, do przeciwstawienia się problemom, które mogą pojawić się w życiu każdego ucznia, zarówno w środowisku wewnątrzszkolnym, wewnątrz klasowym, indywidualnym i około szkolnym. Tym wzmocnienia naszych działań, zmierzających do niwelowania zagrożeń, stanie się poczucie bezpieczeństwa, zaufania, akceptacji, pełnej informacji, wzajemnej życzliwości i cierpliwości we wszelakiego typu aktywności chroniącej i wspomagającej rozwój dziecka- ucznia. W efekcie naszych starań uczeń będzie:

- potrafił radzić sobie z problemami,
- dbał o zdrowie,
- miał świadomość swoich uzdolnień i zainteresowań,
- stawiał sobie wysokie wymagania,
- szanował siebie i innych,
- umiał szukać pomocy,
- przeciwstawiał się negatywnym zachowaniom.

Dążąc do realizacji zamierzonych celów, posiłkujemy się refleksją, iż tylko ten, kto wymaga od siebie dużo, osiągnie wszystko. Narodzi się wówczas człowiek-przyjaciel samego siebie, własny doradca, który poprzez twarde wymagania względem własnej osoby, zrealizuje wszystkie życiowe plany.

HARMONOGRAM

Uzupełnieniem do Szkolnego Programu Profilaktycznego jest harmonogram realizacji celów, uwzględniający wszystkie jego podmioty-uczniów, rodziców i nauczycieli. Załączony harmonogram będzie regularnie weryfikowany i modyfikowany.

PODMIOT: UCZEŃ-I ETAP EDUKACYJNY

CELE SZCZEGÓŁOWE	ZADANIA	SPOSÓB REALIZACJI	OSOBY ODPOWIEDZIALNE	INSTYTUCJE WSPOMAGAJĄCE
1.Uczeń poznaje konsekwencje swojego zachowania.	- zapoznanie ucznia z sytuacjami ryzykownymi, - uświadomienie uczniowi konsekwencji zachowań ryzykownych.	-działania wynikające z realizacji treści programowych kształcenia zintegrowanego, -pogadanki, rozmowy, -metody pogładowe(filmy), -indywidualne programy, projekty.	-nauczycie klas I-III , -psycholog, -pedagog szkolny i specjalny.	- PPP w łapach, Policja, Straż Pożarna.

<p>2.Uczeń zna ogólnie przyjęte normy społeczno-moralne.</p>	<ul style="list-style-type: none"> -modelowanie postaw prospołecznych ucznia, - motywowanie ucznia do przestrzegania w życiu codziennym norm społeczno-moralnych, - uczenie zachowań tolerancyjnych wobec osób niepełnosprawnych, innych wyznań oraz osób o niższym statusie społeczno-ekonomicznym. 	<ul style="list-style-type: none"> -lekcje katechezy, -terapie psychologiczne i pedagogiczne, -działania wynikające z treści programowych, - bieżące działania interwencyjne podejmowane w zaistniałych sytuacjach ryzykownych i konfliktowych. 	<ul style="list-style-type: none"> -nauczyciele katecheci, -wychowawcy klasy, -psycholog, -pedagog szkolny i specjalny. 	<ul style="list-style-type: none"> -PPP w Łapach, Kościół, Świetlica Socjoterapeutyczna.
<p>3.Uczeń uczy się podstawowych zachowań asertywnych.</p>	<ul style="list-style-type: none"> -kształtowanie umiejętności ucznia w zakresie komunikacji interpersonalnej i zachowań asertywnych w realizacjach dziecko-dziecko, dziecko-dorosły. 	<ul style="list-style-type: none"> -terapia psychologiczna, -zajęcia socjoterapeutyczne, -pogadanki, rozmowy, - metody dramy. 	<ul style="list-style-type: none"> -psycholog, -pedagog szkolny i specjalny -nauczyciele klas I-III. 	<ul style="list-style-type: none"> -PPP w Łapach, -Policja.
<p>4. Uczeń ma poczucie przynależności do społeczności klasowej i szkolnej.</p>	<ul style="list-style-type: none"> -kształtowanie w uczniach poczucia przynależności do społeczności klasowej i szkolnej. 	<ul style="list-style-type: none"> -zajęcia integrujące, -okolicznościowe imprezy szkolne. 	<ul style="list-style-type: none"> - nauczyciele klas I-III, - dyrekcja, 	<ul style="list-style-type: none"> -Rada Szkoły, -Klasowe Rady Rodziców.

	<p>szkolnej.</p> <ul style="list-style-type: none"> - budzenie w uczniu potrzeby pielęgnowania tradycji obrzędów szkolnych. 			
<p>5. Uczeń uczy się rozpoznawać swoje uzdolnienia i zainteresowania.</p>	<ul style="list-style-type: none"> -tworzenie warunków sprzyjających pełnemu rozwojowi ucznia, - inspirowanie ucznia do poszukiwania sposobów twórczej samorealizacji, - pomoc uczniowi w uświadomieniu sobie swoich mocnych stron, podnoszenie poczucia własnej wartości ucznia. 	<ul style="list-style-type: none"> -tablica informacyjna o działających w szkole kołach zainteresowań, - prezentacje osiągnięć uczniów w szkole i poza nią, 	<ul style="list-style-type: none"> -pedagog szkolny i specjalny, - wychowawcy świetlicy, -nauczyciele bibliotekarze, opiekunowie kół zainteresowań, -nauczyciele klas I-III. 	<ul style="list-style-type: none"> -PPP w Łapach - Dom Kultury
<p>6. Uczeń poznaje tradycje narodu i regionu.</p>	<ul style="list-style-type: none"> -zapoznanie ucznia z historia regionu i narodu, -ukazanie uczniowi bogactwa obrzędów naszego rejonu. 	<ul style="list-style-type: none"> -działania wynikające z realizacji treści programowych kształcenia zintegrowanego. -apele okolicznościowe , -działania wynikające z realizacji programów 	<ul style="list-style-type: none"> -wychowawcy świetlicy, -nauczyciele klas I-III, -katecheci, -dyrekcja. 	<ul style="list-style-type: none"> - Kościół, -muzea, -galerie, - teatr, -filharmonia, - kino.

		autorskich z zakresu edukacji regionalnej.		
--	--	--	--	--

PODMIOT : UCZEŃ- II ETAP EDUKACYJNY

CELE SZCZEGÓŁOWE	ZADANIA	SPOSÓB REALIZACJI	OSOBY ODPOWIEDZIALNE	INSTYTUCJE WSPOMAGAJĄCE
1.Uczeń pogłębia wiedzę dotyczącą konsekwencji swojego zachowania.	-zapoznanie ucznia z sytuacjami ryzykownymi, -uświadomienie uczniowi konsekwencji zachowań ryzykownych.	-działania wynikające z realizacji treści programowych, -realizacja indywidualnych programów i projektów, -pogadanki, prelekcje.	- nauczyciele, -psycholog, -pedagog szkolny , -wychowawcy klas.	-PPP w Łapach, -Policja.
2.Uczeń zna ogólnie przyjęte normy społeczno-moralne.	-ukazanie uczniowi znaczenia norm moralnych w życiu rodziny, klasy, szkoły, -budowanie przez ucznia postaw własnego kodeksu moralnego w oparciu o znajomość norm społecznych i moralnych, -kształtowanie postaw	-lekcje katechezy, - godziny do dyspozycji wychowawcy, -realizacja treści programowych, -prelekcje, - bieżące działania interwencyjne podejmowane w	-nauczyciele katecheci, - wychowawcy klas, -psycholog, -pedagog szkolny, -nauczyciele poloniści.	- Kościół , - PPP w Łapach.

	tolerancji wobec osób niepełnosprawnych, innych wyznań, o niższym statusie ekonomiczno-społecznym.	zaistniałych sytuacjach ryzykownych i konfliktowych.		
3.Uczeń rozwija umiejętności zachowań asertywnych.	-pogłębienie umiejętności ucznia w zakresie komunikacji interpersonalnej i postaw asertywnych w relacjach uczeń -rodzic-nauczyciel.	-lekcje wychowania do życia w rodzinie, -spotkania z terapeuta , -zajęcia socjoterapeutyczne.	-psycholog, -wychowawcy klas, -pedagog szkolny.	- PPP w łapach
4. Uczeń poznaje sposoby radzenia sobie ze stresem.	-zapoznanie ucznia z najprostszymi metodami redukcji stresu, -przygotowanie ucznia do sytuacji sprawdzianu kompetencji.	-warsztaty radzenia sobie ze stresem, -indywidualna opieka psychologa, -próbny sprawdzian kompetencji.	-psycholog, -wychowawcy klas, -pedagog szkolny, -nauczyciele, -dyrekcja.	-PPP w łapach
5.Uczeń ma potrzebę poszukiwania sposobów realizacji własnych uzdolnień i zainteresowań.	- tworzenie warunków sprzyjających wszechstronnemu rozwojowi ucznia, -inspirowanie ucznia do poszukiwania sposobów	-informacja o działających w szkole kołach zainteresowań, -prezentacja osiągnięć uczniów w szkole i poza nią,	-wychowawcy klas, -wychowawcy świetlicy, -nauczyciele bibliotekarze, -opiekunowie kół zainteresowań,	-Dyrekcja

	<p>twórczej samorealizacji,</p> <ul style="list-style-type: none"> - pomoc uczniowi w uświadomieniu sobie swoich mocnych stron, podnoszenie poczucia własnej wartości u ucznia, - pomoc uczniowi w dokonywaniu właściwych wyborów, - stworzenie uczniowi warunków do dzielenia się własnymi zainteresowaniami, hobby. 	<ul style="list-style-type: none"> - autoprezentacja uczniów. 	<ul style="list-style-type: none"> - trenerzy sportowi, - opiekunowie Samorządu Uczniowskiego. 	
<p>6.Uczeń pogłębia poczucie przynależności do społeczności szkolnej.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - rozwijanie poczucia przynależności ucznia do społeczności szkolnej, - wdrażanie ucznia do współdecydowania o życiu szkoły, - rozwijanie w uczniu potrzeby pielęgnowania tradycji i obrzędów szkolnych. 	<ul style="list-style-type: none"> - realizacja szkolnego kalendarza imprez, - okolicznościowe imprezy szkolne, - działania promujące szkołę na zewnątrz, - działania Samorządu Uczniowski. 	<ul style="list-style-type: none"> - nauczyciele wychowawcy, - nauczyciele katecheci, - dyrekcja, - przewodniczący samorządu uczniowskiego 	<ul style="list-style-type: none"> - Kościół, - Rada Rodziców, - Klasowe Rady Rodziców.

7. Uczeń poszerza swoją wiedzę o tradycjach narodu, regionu i kształtuje świadomość ich wartości.	<ul style="list-style-type: none"> -poszerzenie wiedzy o historii i tradycjach regionu i narodu, -budzenie w uczniu potrzeby pielęgnowania tradycji regionalnych, -ukazanie uczniowi bogactwa obrzędów na terenie pogranicza kultur. 	<ul style="list-style-type: none"> -działania wynikające z realizacji treści programowych, -realizacja ścieżek edukacyjnych. 	<ul style="list-style-type: none"> -wychowawcy klas, -nauczyciele, -nauczyciele bibliotekarze. 	<ul style="list-style-type: none"> -Kościół, -muzea, -skanseny, - galerie.
8. Uczeń umie przewidzieć konsekwencje swego zachowania i dokonywać świadomego wyboru.	<ul style="list-style-type: none"> -zapoznanie ucznia z sytuacjami ryzykownymi, -uświadomienie uczniowi konsekwencji zachowań ryzykownych. 	<ul style="list-style-type: none"> -działania wynikające z realizacji treści programowych, -realizacja indywidualnych programów i projektów - pogadanki, prelekcje. 	<ul style="list-style-type: none"> -nauczyciele, -pedagog szkolny i specjalny, -wychowawcy klas. 	<ul style="list-style-type: none"> -PPP w Łapach, -Policja, -Straż Pożarna.
9. Uczeń zna konsekwencje prawne zachowań nieakceptowanych społecznie.	<ul style="list-style-type: none"> -zapoznanie uczniów z treścią „Ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii”, -poinformowanie uczniów o prawnych skutkach 	<ul style="list-style-type: none"> -spotkania z przedstawicielami Policji, -realizacja programów profilaktycznych. 	<ul style="list-style-type: none"> -pedagog szkolny, -wychowawcy klas. 	<ul style="list-style-type: none"> -Policja

	zachowań ryzykownych.			
10.Uczeń potrafi zachować się asertywnie w sytuacjach ryzykownych.	-doskonalenie umiejętności ucznia w zakresie komunikacji interpersonalnej i podstaw asertywnych w relacjach społecznych.	-zajęcia socjoterapeutyczne, -terapię psychologiczną.	-psycholog, -wychowawcy klas, -pedagog szkolny i specjalny	- PPP w łapach, -ETAP

PODMIOT : RODZICE

CELE SZCZEGÓŁOWE	ZADANIA	SPOSÓB REALIZACJI	OSOBY ODPOWIEDZIALNE	INSTYTUCJE WSPOMAGAJĄCE
1.Rodzice mają wiedzę na temat symptomów zachowań ryzykownych dzieci i młodzieży oraz placówek wspomagających.	-zapoznanie rodziców z symptomami zachowań ryzykownych dzieci i młodzieży , -dostarczanie rodzicom informacji o placówkach i instytucjach wspierających.	-prelekcje, -zebrania rodziców, -dostarczanie materiałów informacyjnych.	- wychowawcy klas, - psycholog, -pedagog szkolny, -pielęgniarka.	-Policja.

<p>2. Rodzice posiadają odpowiednie umiejętności wychowawcze pomocne w rozwiązywaniu problemów związanych z zachowaniami ryzykownymi dzieci.</p>	<p>-organizowanie rodzicom różnorodnych zajęć podnoszących ich umiejętności wychowawcze.</p>	<p>-prelekcje, -warsztaty, -pogadanki, - indywidualne konsultacje.</p>	<p>-wychowawcy klas, - psycholog, -pedagog szkolny.</p>	<p>-PPP w Łapach.</p>
<p>3. Rodzice znają konsekwencje prawne zachowań ryzykownych dzieci.</p>	<p>-zapoznanie rodziców z konsekwencjami prawnymi zachowań ryzykownych dzieci.</p>	<p>- prelekcje , -spotkanie z przedstawicielami Policji.</p>	<p>- pedagog szkolny, -wychowawcy klas.</p>	<p>-Policja</p>
<p>4. Rodzice mają poczucie współodpowiedzialności za realizację zadań wychowawczych szkoły.</p>	<p>-zaznajomienie rodziców z realizowanymi w szkole programami działań wychowawczych i profilaktycznych. -współorganizacja i udział rodziców w imprezach szkolnych.</p>	<p>-udział w uroczystościach wynikających ze szkolnego kalendarza imprez, - udział w imprezach klasowych, - spotkania informacyjne.</p>	<p>-Rada Rodziców, - wychowawcy klas, - dyrekcja.</p>	
<p>5. Rodzice potrafią zorganizować dziecku czas wolny oraz wesprzeć je w</p>	<p>- uczestnictwo rodziców w różnorodnych formach dokształcania</p>	<p>-warsztaty, -prelekcje,</p>	<p>- nauczyciele posiadający stosowne</p>	

jego problemach z nauką.	zawierających elementy pedagogiki zabawy i dydaktyki.	- indywidualne konsultacje.	kwalifikacje , - pracownicy PPP.	
6.Rodzice mają świadomość wpływu prawidłowych relacji w rodzinie na rozwój dziecka.	-udział rodziców w spotkaniach i prelekcjach na temat wychowawczej funkcji rodziny, - umożliwienie rodzicom korzystania z indywidualnych porad i konsultacji pomocnych w rozwiązywaniu problemów rodziny, -propagowanie informacji na temat instytucji i placówek wspomagających rodzinę w realizacji jej funkcji wychowawczej.	- warsztaty , - prelekcje, - indywidualne konsultacje, - kącik informacyjny dla rodziców.	- wychowawcy klas, - psycholog, - pedagog szkolny.	- PPP w Łapach - PCPR

PODMIOT : NAUCZYCIELE

CELE SZCZEGÓŁOWE	ZADANIA	SPOSÓB REALIZACJI	OSOBY ODPOWIEDZIALNE	INSTYTUCJE WSPOMAGAJACE
1.Nauczyciel poszerza wiedze na temat przyczyn i symptomów zachowań ryzykownych dzieci i młodzieży.	-systematyczne śledzenie przez nauczyciela dostępnej prasy i literatury dotyczącej profilaktyki zachowań ryzykownych dzieci i młodzieży, - udział nauczycieli w szkoleniach, kursach i warsztatach dotyczących profilaktyki zagrożeń.	- aktywność własna nauczyciela, - prelekcje.	- zainteresowani nauczyciele.	-Policja, - Służba Zdrowia, -ETAP.
2.Nauczyciel zna i stosuje techniki skutecznej komunikacji interpersonalnej.	-udział nauczycieli w warsztatach doskonalących kompetencje w zakresie komunikacji interpersonalnych.	-warsztaty.	-psycholog, -pedagog szkolny.	- PPP w Łapach
3.Nauczyciele doskonalą własne umiejętności	-uczestnictwo nauczycieli w warsztatach	-aktywność własna,	-nauczyciele,	-PPP w Łapach,

wychowawcze.	podnoszących umiejętności wychowawcze i pracę z uczniem (Autystyk, Asperger,)	- warsztaty, -szkolenia.	-wychowawcy, -pedagog szklony. -psycholog.	-CEN, - Niepubliczne placówki kształcenia.
4. Nauczyciel jest inspiratorem działań szkoły na rzecz szeroko rozumianej profilaktyki.	- opracowanie przez nauczycieli różnorodnych form działań profilaktycznych. -dzielenie się nauczycieli własną wiedzą, doświadczeniem i dorobkiem z zakresu profilaktyki.	- scenariusze, -programy, -projekty działań, -referaty, - publikacje, - wymiana doświadczeń przez Internet.	- nauczyciele, - liderzy WDN, - dyrekcja.	- CEN, -ETAP.
5.Nauczyciel organizuje i koordynuje działania wynikające ze Szkolnego Programu Profilaktycznego.	- organizacja przez nauczycieli imprez, spotkań, prelekcji i innych form wynikających z Szkolnego Programu Profilaktycznego.	- wszystkie działania służące realizacji celów programowych.	- nauczyciele , - wychowawcy, - dyrekcja.	- PPP w łapach, - Policja, - ETAP.

EWALUACJA I MONITORING PROGRAMU

Szkolny program profilaktyczny „ Bądź odpowiedzialny” powstał w oparciu o szeroką i szczegółową diagnozę sytuacji wychowawczej naszej szkoły. Uzyskane wyniki dały nam obiektywny obraz rzeczywistości szkolnej. Aby przekonać się, czy zaproponowany program działań profilaktycznych ma pożądany wpływ na wszystkie jego podmioty, konieczne jest przeprowadzenie ewaluacji, tzn. działań zmierzających do stwierdzenia, w jakim stopniu założone w programie cele są osiąmane, oraz czy proponowane metody i formy aktywności są skuteczne.

Przedmiotem ewaluacji należy uczynić stan końcowy, jaki uczniowie osiągną w zakresie postaw, umiejętności, wiadomości, sam proces przyswajania wartości społeczno-moralnych, zaangażowanie i relacje między podmiotami programu. Podmiotem oceny natomiast powinna być zmiana postaw uczniów wyrażona:

- umiejętnością przewidywania konsekwencji swego zachowania oraz dokonywania świadomego wyboru,
- znajomością konsekwencji prawnych zachowań nie akceptowanych społecznie,
- znajomością ogólną przyjętych norm społeczno-moralnych,
- zachowaniem się asertywnym w sytuacjach ryzykownych,
- poczuciem przynależności do społeczności szkolnych,
- umiejętnością rozpoznawania swoich uzdolnień i zainteresowań oraz zdolnością rozwijania ich,
- poczuciem wartości tradycji narodowych i regionalnych,
- poczuciem wartości więzi rodzinnych.

W wyniku ewaluacji realizatorzy powinni otrzymać informację zwrotną, niezbędna do oceny wartości merytorycznej programu i jego celów. Można ją uzyskać od samych uczniów, od ich nauczycieli, rodziców, a także na podstawie własnych obserwacji.

Ewaluacja powinna spełniać trzy funkcje:

- informacyjną- polegającą na określeniu tego, co uczniowi udało się poznać, zrozumieć, opanować, jakie wiadomości i umiejętności zdobył, co potrafi, a czego nie, jak radzi sobie w sytuacjach problemowych, jak współpracuje, nawiązuje kontakty z innymi,

- korekcyjną – polegającą na wskazaniu pozytywnych, nasyconych wartościami, postawi i zachowań ucznia, przy jednoczesnym zwróceniu uwagi na postawy i zachowania wymagające korekty na to czego zaniechać, a nad czym popracować,
- motywacyjną – polegającą na zachęceniu ucznia do podejmowania pozytywnych form aktywności, dodawaniu wiary we własne siły, budzeniu zaufania do własnych możliwości i dokonania pożądaných zmian w zachowaniu.

Opracowane przez nas narzędzia badawcze, czyli ankiety skierowane do uczniów, ich rodziców oraz nauczycieli będą wykorzystywane jako metody ewaluacji naszego programu. Innymi sposobami oceny skuteczności programu będą: analiza dokumentacji szkolnej, obserwacja, informacje zwrotne od rodziców, nauczycieli i innych pracowników szkoły. Pożądane będzie również tworzenie różnorodnych sytuacji dydaktyczno-wychowawczych, w których zachęcać należy uczniów do prób dokonywania samooceny wyrażanej na wiele możliwości sposobów (określenie samopoczucia, opinie na temat swego zachowania). Informacje dzięki wykorzystywaniu tych metod pozwolą nam na sprawdzenie:

- zakresu zrealizowanych celów,
- stopnia realizacji celów,
- ewentualnej potrzeby wprowadzenia korekt.

Projekt Szkolnego Programu Profilaktycznego Szkoły Podstawowej nr 1 w Łapach został przedstawiony i zatwierdzony na Radzie Pedagogicznej w dniu 24.02.2016 r.

Rada Rodziców uchwaliła w/w program dnia.....

Opracowały:

Bożena Perkowska, Monika Kozikowska, Edyta Szczypiorska, Ewa Niewińska.

